

Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība

Reģistrācijas Nr. 40008043830 Bruņinieku iela 29/31, Rīga, LV-1001,
Latvija
Tālrunis, fakss: 672 70 273, e-pasts: lizda@lizda.lv www.lizda.lv
Rīgā

21.10.2019. Nr. 190

Jauno konservatīvo frakcijai
Nacionālās apvienības “Visu Latvijai!”-“Tēvzemei un Brīvībai/LNNK” frakcijai
Zaļo un Zemnieku savienības frakcijai
Frakcijai “JAUNĀ VIENOTĪBA”
Frakcijai “KPV LV”
Frakcijai “Attīstībai/Par!”
Frakcijai “SASKAŅA”

Pie Saeimas frakcijām nepiederošai deputātei Andai Čakšai
Pie Saeimas frakcijām nepiederošam deputātam Aldim Gobzemam
Pie Saeimas frakcijām nepiederošai deputātei Lindai Liepiņai
Pie Saeimas frakcijām nepiederošai deputātei Ingunai Rībenai
Pie Saeimas frakcijām nepiederošai deputātei Karinai Sprūdei
Pie Saeimas frakcijām nepiederošai deputātei Jūlijai Stepaņenko
Pie Saeimas frakcijām nepiederošam deputātam Didzim Šmitam

Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai
Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai
Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam

Izglītības un zinātnes ministrijai
Finanšu ministrijai

Par grozījumiem Ministru kabineta iesniegtajos
Likumprojektos: “Par valsts budžetu 2020. gadam” (Nr.455/Lp13)
“Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2020., 2021. un 2022. gadam” (Nr.454/Lp13),
“Grozījumi Izglītības likumā” (Nr.446/Lp13)

Priekšlikumi grozījumiem Ministru kabineta iesniegtajos likumprojektos “Par valsts budžetu 2020. gadam”, “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2020., 2021. un 2022. gadam”

Pamatojoties uz Ministru kabineta (turpmāk - MK) atbalstīto un Saeimai iesniegto likumprojektu “Par valsts budžetu 2020. gadam”, “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2020., 2021. un 2022. gadam” un tos pavadošajiem likumprojektiem, **Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība** (turpmāk – LIZDA) **rosina iesniegt likumprojektos “Par valsts budžetu 2020. gadam” un “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2020., 2021. un 2022. gadam” šādus priekšlikumus:**

PRIEKŠLIKUMS

Pieprasīt finansējumu pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafika nodrošināšanai no 2020. gada 1. janvāra augstskolu mācībspēkiem (1,1 milj. *euro* 2020., 2021., 2022.gadā) un no 2020. gada 1. septembra pārējiem pedagogiem (8,1 milj. *euro* 2020., un 24.3 milj. *euro* 2021., 2022.gadā);

PAMATOJUMS

LIZDA ļoti atzinīgi vērtē, ka līdz šim ir pildīts pedagogu darba samaksas pieauguma grafiks un pedagogu zemākās mēneša darba algas likmes (750 euro) nodrošināšanai 2020., 2021., 2022.gada budžetā ir papildus piešķirts finansējums 23 milj. euro. Ministru kabineta 2018. gada 15. janvāra rīkojums Nr. 17. "Par pedagogu darba samaksas pieauguma grafiku laikposmam no 2018. gada 1. septembra līdz 2022. gada 31. decembrim" paredz, ka *finansējums pedagogu darba samaksas pieauguma nodrošināšanai tiek rasts, sakārtojot izglītības iestāžu tīklu, efektīvizējot izglītības procesu un piešķirot papildu finansējumu solidāri no pašvaldību budžetiem un valsts budžeta*. Ministru prezidenta biroja 2019.gada 17.oktobra atbildes vēstulē (Nr. 7.8.5./2019-DOC-2067-1734) LIZDA par tikšanos ar ministru prezidentu A. K. Kariņa kungu tiek norādīts, ka "ministru prezidents un valdība kopumā ir apņēmības pilni turpināt skolotāju algu pakāpenisku celšanu. Šāda apņēmība balstās pārliecībā, ka tiks turpinātas iesāktās reformas. Jau šā gada sākumā valdības nostāja bija – ja turpināsies reformas un būs līdzekļi, algas tiks palielinātas. Reformas turpinājās, un līdzekļi algu palielināšanai tika rasti. Tagad ir svarīgi, lai reformas turpinās gan no valdības un Izglītības un zinātnes ministrijas puses, gan no pašvaldību puses un lai skolu tīkls visā valstī kļūst efektīvāks." LIZDA uzskata, ka reformas izglītībā tiek atbalstītas, bet tās turpinās no pedagogiem neatkarīgu apstākļu rezultātā, kurus ietekmē valdības un pašvaldību pieņemtie lēmumi.

LIZDA atkārtoti akcentē un pieprasa nodrošināt ne tikai MK rīkojuma "Par pedagogu darba samaksas pieauguma grafiku izpildi", bet:

- nodrošināt Izglītības likuma 53. panta trešās daļas: "Pedagoga mēnešalga par vienu slodzi nav zemāka par Ministru kabineta apstiprināto pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafikā noteikto mēnešalgu attiecīgajā laikposmā." izpildi;
- nodrošināt Deklarācijā par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību izvirzītos uzdevumu "127.Turpināsim palielināt pedagogiskā un akadēmiskā personāla atalgojumu un pilnveidosim atalgojuma modeli, tai skaitā pirmsskolas pedagogiem. Izpildīt sasniedzamo rezultātu 3) Nodrošināta pedagogu zemākās mēneša darba algas likmes palielināšanas grafika izpilde, sākot ar 2019. gada septembri;
- nodrošināt Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam noteikto, ka izglītībā strādājošo vidējā darba alga (bruto) salīdzinājumā ar vidējo darba algu valstī - 2020. gadā ir vienāda.

Kā vienu no finanšu avotiem LIZDA rosina izmantot daļu no jauno politisko organizāciju (partiju) finansēšanas modelim paredzētajiem finanšu resursiem (4,5 milj. euro) novirzīt augstskolu mācībspēku darba samaksas paaugstināšanai no 2020.gada 1.janvāra un pārējo - pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafika nodrošināšanai no 2020. gada 1. septembra. Sekojot valsts budžeta izpildei 2020. gadā, var pārskatīt iespējas palielināt apropriāciju atbilstoši likuma "Par valsts budžetu 2020. gadam" 54. pantā noteiktajam: "Ja 2020. gadā faktiskie ieņēmumi no noziedzīgi iegūto līdzekļu konfiskācijas pārsniedz šajā likumā plānoto apmēru un Eiropas Komisija ir atzinusi, ka tie nav uzskatāmi par vienreizējiem ieņēmumu pasākumiem Stabilitātes un izaugsmes pakta izpratnē, finanšu ministram ir tiesības par attiecīgo apmēru palielināt apropriāciju budžeta resora "74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" 09.00.00 programmā "Valsts nozīmes reformas īstenošanai".

PRIEKŠLIKUMS

Nodrošināt pakāpenisku pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu, kas izglīto bērnus no 1,5 -4. gadu vecumam, darba samaksas finansēšanu no valsts budžeta (4.2 milj. euro 2020., un 2.1 milj. euro 2021., 2022.gadā);

PAMATOJUMS

LIZDA atkārtoti uzsver, ka ir būtiski nodrošināt visu PII pedagogu darba samaksu no valsts budžeta, jo pastāv nevienlīdzība darba slodzes veidošanās principos un darba samaksas apmērā. Pedagogiem, kuri strādā ar bērniem vecuma posmā 1,5 – 4 gadi, atalgojums tiek finansēts no pašvaldību budžetiem, līdz ar to atalgojuma apmēru ietekmē katras pašvaldības finansiālās iespējas. Ja atalgojums tiktu nodrošināts no valsts budžeta, nevienlīdzības principi tiktu mazināti. No 2016.

gada 1.septembra ir spēkā pedagogu darba samaksas jaunā sistēma, kurā pretēji cerētajam, ar 2016.gada 1.septembri situācija pasliktinājās, jo ar MK noteikumiem "Par pedagogu darba samaksas noteikumiem" – tika palielināta pirmsskolas pedagogu darba slodze, kas atbilst vienai mēneša darba algas likmei no 30 stundām nedēļā uz 40 stundām (t.sk.36 kontaktstundas un 4 stundas nodarbību sagatavošanai). Daļa pašvaldību samazināja PII pedagogu darba slodzi uz 0,7-0,9 slodzēm un liedza arī iespēju 4 darba stundas nodarbību sagatavošanai strādāt attālināti, pedagogam neatrodoties PII. Jāuzsver, ka PII pedagogam ir tieši tādas pat izglītības prasības kā citiem pedagogiem, tāpēc nav pieļaujama šāda diskriminācija. Nepieciešams veikt grozījumus Izglītības likumā, nosakot, ka pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem darba samaksa tiek nodrošināta no valsts budžeta. Izglītības likuma 60.panta trešā daļas norma nosaka, ka "pedagogu darba samaksa valsts vai pašvaldības izglītības iestādēs, kā arī valsts augstskolu vidējās izglītības iestādēs, tajā skaitā bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbināto pedagogu darba samaksa tiek nodrošināta no valsts budžeta līdzekļiem un valsts budžeta mērķdotācijām. Pārējo pedagogu, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas pašvaldības izglītības iestādēs, darba samaksa, ja citos likumos nav noteikts citādi, tiek nodrošināta no pašvaldības budžeta". OECD eksperti norāda, ka nepieciešams veidot stratēģisku pieeju, lai uzlabotu pirmsskolas darbinieku kvalitāti un motivāciju. Latvijā, Islandē un Vācijā ir vislielākais stundu skaits ko pirmsskolas pedagogs pavada kopā ar bērnu, bet atalgojums ir viens no zemākajiem salīdzinot ar citām OECD valstīm. (Latvijā pirmsskolas izglītības pedagogam ir par 47.7% vairāk kontaktstundu ar bērnu, salīdzinājumā OECD valstu vidējo stundu skaitu.)

PRIEKŠLIKUMS

Pieprasīt finansējumu Zinātniskās darbības likuma 33. panta otrās daļas pakāpeniskai nodrošināšanai (īkgadēju finansējuma pieaugumu zinātniskajai darbībai ne mazāku par 0,15 procentiem no iekšzemes kopprodukta, līdz valsts piešķirtais finansējums zinātniskajai darbībai sasniedz vismaz vienu procentu no iekšzemes kopprodukta) (28,7 milj. *euro* 2020., un 46.6 milj. *euro* 2021., 2022.gadā);

PAMATOJUMS

LIZDA atgādina, ka Deklarācijā par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību valdība 56. uzdevumā ir apņēmusies "56.Nodrošināsim Augstskolu likumā un Zinātniskās darbības likumā noteikto budžeta pakāpenisku palielinājumu augstākajā izglītībā un zinātnē." Kā vienu no finanšu avotiem LIZDA rosina, piešķirto papildus finansējumu dalībai Eiropas Kosmosa aģentūras Sadarbības valsts vai Asociētās dalībvalsts statusā (4,2, milj. *euro*) novirzīt budžeta programmai (apakšprogrammai) "Zinātnes bāze finansējums". Latvijā ir viens no zemākajiem ieguldījumiem zinātnē. Finansējums zinātnei atpaliek aptuveni četras reizes, salīdzinot ar ES vidējo rādītāju.

PRIEKŠLIKUMS

Pieprasīt finansējumu Augstskolu likuma 78. panta septītās daļas pakāpeniskai nodrošināšanai (īkgadēju finansējuma pieaugumu studijām valsts dibinātās augstskolās ne mazāku par 0,25 procentiem no iekšzemes kopprodukta, līdz valsts piešķirtais finansējums studijām valsts dibinātās augstskolās sasniedz vismaz divus procentus no iekšzemes kopprodukta) (29,9 milj. *euro* 2020., un 31.7 milj. *euro* 2021., un 33.6 milj. *euro* 2022.gadā);

PAMATOJUMS

LIZDA atgādina, ka Deklarācijā par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību valdība 56. uzdevumā ir apņēmusies "56.Nodrošināsim Augstskolu likumā un Zinātniskās darbības likumā noteikto budžeta pakāpenisku palielinājumu augstākajā izglītībā un zinātnē."

Uzsveram, ka 2009.-2010. gadā tika samazināts finansējums augstākajai izglītībai no 116 milj. *euro* uz 63 milj. *euro*, samazinot studiju bāzes cenu no 1800 *euro* uz 1333 *euro*, nesamazinot budžeta vietu skaitu. Tāpēc būtiska ir pāreja no minimālajiem uz optimālajiem studiju izmaksu koeficientiem Izglītības un zinātnes ministrijas, Veselības ministrijas, Kultūras ministrijas un Zemkopības ministrijas augstskolās.

Priekšlikumi Grozījumiem likumprojektā “Grozījumi Izglītības likumā”

PRIEKŠLIKUMS

LIZDA iebilst likumprojekta “Grozījumi Izglītības likumā” 1., 3., un 4. panta virzībai šajā likumprojektā un likumprojekta “Par valsts budžetu 2020. gadam” pavadošo likumprojektu paketē.

PAMATOJUMS

Likumprojekta “Grozījumi Izglītības likumā” 1., 3., un 4. pantos ietvertais tiesiskais regulējums neatstāj fiskālu ietekmi, līdz ar to nav virzāms steidzamības kārtībā. LIZDA uzskata, ka šajos pantos ietvertais regulējums ir vispirms jāizdiskutē Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas sēdē.

PRIEKŠLIKUMS

Papildus LIZDA rosina izslēgt no Izglītības likuma 17.panta 2.⁵ daļu (stāsies spēkā ar 2020.gada 1.septembri) “(2⁵) *Lai nodrošinātu iespēju apmeklēt izglītības iestādi pēc brīvas izvēles bērnam, kura dzīvesvieta deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā, bet kurš apgūst vispārējo pamatizglītības programmu akreditētā privātā izglītības iestādē dzīvesvietas administratīvajā teritorijā vai ārpus tās, pašvaldībai atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai kārtībai ir pienākums slēgt līgumu par piedalīšanos attiecīgās privātās izglītības iestādes uzturēšanas izdevumu finansēšanā, ja šis privātais pakalpojuma sniedzējs ir sabiedriskā labuma organizācija vai sociālais uzņēmums.*”

Atbilstoši LIZDA rosina svītrot Pārejas noteikumu 79.pantu.

PAMATOJUMS

LIZDA uzskata, ka laikā, kad notiek skolu tīkla reforma un izglītības iestādes tiek likvidētas un reorganizētas, lai efektīvi tiktu izmantots finansējums ir nepieļaujami uzlikt par pienākumu pašvaldībai finansēt privātās izglītības iestādes. Prioritāri ietaupītie līdzekļi būtu jāizmanto pedagogu, atbalsta personāla un tehniskā personāla darba samaksas paaugstināšanai.

PRIEKŠLIKUMS

Papildus izdarīt Izglītības likumā (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1998, 24. nr.; 1999, 17., 24. nr.; 2000, 12. nr.; 2001, 12., 16., 21. nr.; 2004, 5. nr.; 2007, 3.nr.; 2009, 1., 2., 14. nr.; Latvijas Vēstnesis, 2009, 196. nr.; 2010, 47., 205. nr.; 2011, 202. nr.; 2012, 54., 108., 190. nr.; 2013, 142. nr.; 2014, 257. nr.; 2015, 127., 242. nr.; 2016, 100., 241. nr.; 2017, 152., 242., 234.nr.; 2018, 2018, 65.nr.) **šādus grozījumus:**

1. papildināt 14. pantu ar 40.¹ punktu šādā redakcijā:

“40¹) nosaka kārtību, kādā piešķir valsts sociālo atbalstu speciālās izglītības pedagogiem, pirmsskolas izglītības pedagogiem un sporta pedagogiem (vidējās un pamatizglītības pedagogiem), kuriem līdz pensijas vecuma sasniegšanai atbilstoši likumam “Par valsts pensijām” ir mazāk nekā trīs gadi un kopējais pedagoga darba stāžs šajos amatos valsts vai pašvaldības izglītības iestādēs, kas īsteno vispārējās un profesionālās izglītības programmas, ir vismaz 25 gadi, kā arī nosaka institūciju, kas administrē valsts sociālā atbalsta izmaksu un tās pārtraukšanu;”;

2. 52. pantā:

papildināt pantu ar jaunu 2.¹ daļu šādā redakcijā:

“(2¹) Speciālās izglītības pedagogi, pirmsskolas izglītības pedagogi un sporta pedagogi (vidējās un pamatizglītības pedagogi), kuriem līdz pensijas vecuma sasniegšanai atbilstoši likumam “Par valsts pensijām” ir mazāk nekā trīs gadi un kopējais pedagoga darba stāžs šajos amatos valsts un pašvaldības izglītības iestādēs, kas īsteno vispārējās un profesionālās izglītības programmas, ir vismaz 25 gadi, tai skaitā pēdējie pieci gadi, ir tiesīgi uz personiska uzteikuma pamata izbeigt darba tiesiskās attiecības un, turpmāk negūstot ienākumus no algota darba, komercdarbības vai

saimnieciskās darbības, neatkarīgi no viņu mantiskā stāvokļa, saņemt valsts sociālo atbalstu līdz sešu mēnešu vidējās izpeļņas apmēram Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.”

izteikt trešo daļu šādā redakcijā:

“(3) Šā panta (2) un (2¹) daļā minēto valsts sociālo atbalstu nesaņem pedagogs, kuram piešķirta valsts vecuma pensija vai kurš saņem bezdarbnieka pabalstu saskaņā ar likumu "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam".”

izteikt ceturto daļu šādā redakcijā:

(4) No šā panta (2) un (2¹) daļā minētā valsts sociālā atbalsta tiek veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pensiju un bezdarba apdrošināšanai no šim mērķim piešķirtajiem valsts pamatbudžeta līdzekļiem. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā veicamas un reģistrējamas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pensiju un bezdarba apdrošināšanai.

3. Izteikt 60. panta trešās daļas trešo teikumu šādā redakcijā:

“Pārējo pedagogu, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas pašvaldības izglītības iestādēs, darba samaksa, ja citos likumos nav noteikts citādi, daļēji tiek nodrošināta no valsts budžeta un daļēji no pašvaldības budžeta”.

4. Papildināt pārejas noteikumus ar 88., 89. punktu šādā redakcijā:

“88. Ministru kabinets līdz 2020. gada 1. janvārim izdod šā likuma 14. panta 401. punktā minētos Ministru kabineta noteikumus.

89. Grozījumi 14.pantā, 52.pantā un 60. pantā stājas spēkā 2020. gada 1. janvārī un ir spēkā līdz 2020.gada 31.decembrim.”

PAMATOJUMS

LIZDA ilgstoši akcentē nevienlīdzību pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba slodzes noteikšanā un darba samaksas apmērā, salīdzinot ar citās izglītības pakāpēs strādājošajiem pedagogiem. Pedagogiem, kuri strādā ar bērniem vecuma posmā no 1,5 līdz 4 gadi, atalgojums tiek nodrošināts no pašvaldību budžeta, līdz ar to atalgojuma apmēru ietekmē katras pašvaldības finansiālās iespējas.

1993. gadā tika pārtraukta izdienas pensiju piešķiršana pedagogiem, LIZDA vairākkārt norādījusi, ka šis jautājums pakāpeniski risināms, nodrošinot izdienas pensijas piešķiršanu 3 pedagogu grupām - pirmsskolas, speciālās izglītības un sporta pedagogiem. Speciālās izglītības, sporta un pirmsskolas izglītības skolotāju izdienas pensiju likumprojekts tika pieņemts Saeimā pirmajā lasījumā 2015. gada 17. septembrī, taču tā tālāka virzība nav notikusi.

Būtiski, ka izglītības nozarē vērojams jaunu pedagogu trūkumus, profesionālā izdegšana, kas būtiski ietekmē izglītības kvalitāti, kā arī apdraud bērnu drošību.

Atgādinām, ka 2018. gada jūnijā **LIZDA organizētās parakstu vākšanas kampaņas ietvaros, tika savākti 42 549 izglītības un zinātnes nozarē strādājošo, vecāku un citu kampaņas atbalstītāju paraksti par “Speciālās izglītības skolotāju, sporta skolotāju un pirmsskolas skolotāju izdienas pensiju likuma” pieņemšanu un par pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas pakāpenisku nodrošināšanu no valsts budžeta.**

Vēršam uzmanību, ka **2018. gadā, pirms 13. Saeimas vēlēšanām** ar partiju apvienību “Jaunā Vienotība” un partiju “Attīstībai/Par!” **tika noslēgta vienošanās ar arodbiedrību, kura paredz, ka:**

1. no 2019. gada janvāra pakāpeniski tiks uzsākts finansēt pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba samaksu par izglītības programmas īstenošanu no valsts budžeta;
2. tiks risināts jautājums par sociālā atbalsta programmas nodrošināšanu pedagogiem.

Ar partiju apvienību “Zaļo un Zemnieku savienība”, sociāldemokrātisko partiju “Saskaņa” noslēgtā vienošanās paredz, ka:

1. no 2019. gada janvāra pakāpeniski tiks uzsākts finansēt pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba samaksu par izglītības programmas īstenošanu no valsts budžeta;
2. tiks risināts jautājums par izdienas pensiju vai sociālā atbalsta programmas nodrošināšanu pedagogiem.

Ar nacionālo apvienību “Visu Latvijai!”-“Tēvzemei un Brīvībai/LNNK” noslēgtā vienošanās paredz, ka:

1. pakāpeniski tiks uzsākts finansēt pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba samaksu par izglītības programmas īstenošanu no valsts budžeta;
2. tiks risināts jautājums par izdienas pensiju vai sociālā atbalsta programmas nodrošināšanu pedagogiem.

Pamatojoties uz augstākminēto, **LIZDA lūdz rast iespēju steidzamības kārtā iesniegt un izskatīt Saeimā likumprojektu “Grozījumi Izglītības likumā”, lai 42 549 LIZDA rīkotās kampaņas atbalstītājiem un citiem nozarē strādājošajiem apliecinātu, ka panāktās vienošanās tiks pildītas, un lai tas veicinātu nozarē strādājošo uzticēšanos izpildvarai un lēmējvarai.**

LIZDA augsti novērtē Jūsu atbalstu un aicina arī turpmāk iestāties par situācijas uzlabošanu izglītības un zinātnes nozarē strādājošajiem.

Priekšsēdētāja

I. Vanaga

Grīnfelde 29265476
anda.grinfelde@lizda.lv

Fricsone 27897701
brigita.fricsone@lizda.lv